

Шахсий мулоҳаза

Кўёш ботиб, кеч қира бошлади. Ун чоғлик йўловчи Тўйтепадаги автобус бекатида ўтган-кетган машинага қўл кўтариб турибмиз.

Эллик ёшлардаги бир киши жуда безовта кўринади. Бекат бўйлаб 10-15 қадам жойта тинимсиз бориб келар, эшитилмас эшитилмас қилиб ўзича гудраниб кўярди. Шомдан кейин Тўйтепадан бор-йўги 4-5 қақчим ма-софада бўлган Чигиринка бо-риш амримақол. Назоратсиз-лик туфайли автобус қатно-ви тўхтаб қолади. Маҳалли аҳоли бунга кўникиб қолган-лигидан турли йўловчи ма-шиналар ҳамда киракаш ҳайдовчилар хизматидан фойдаланишга мажбур. Бе-катда бугун ҳам одатдаги хо-лат эди. Бироқ безовталиқка асос йўқ. Ахир кимдир тўх-таб олиб кетади. Орамизда олжаноб одамлар ҳам кўп. Ҳатто йўлқира узатганида хаффа бўладиганлар ҳам бор. Ҳар ҳолда ҳозир безовта бў-лаётган йўловчининг ҳолати менинг эътиборимни торти-ди. Эҳтимол, бошига ташвиш тушгандир, деган хаёл ўтди, кўнглимдан. Бориб салом-лашгач, сўрадим:

— Тинчликми, биродар?
— Тинчлик!— деди у кес-кин жавоб қилиб.— Кўр-майсишни, ҳар кун аҳвол шу, қачон булар тартибга туша-ди, билмадим!

— Кўпман таянган бўлавер-манг, ҳайдовчиларни элтиб қўядиган навбатчи автобус келадиган вақт бўлиб қол-ди,— дедим унга таскин бе-риб.

У заҳархандалик билан шундай деди: — На бензин бор, на эҳтиёт қисм топила-ди. Кунимиз шалоғи чиққан автобусларга қолди. Эрта-ин-дин улар ҳам алоҳи тамом бўлади. Кейинчи, кейин ара-вада юрамизми?

— Юрамиз,— дедим мен ҳам дабурустандан қизишиб,— Тўйтепага пиёда қатнамиз, аҳмоққа Тўйтепа нима, де-ган гапни эшитманми?

Бир лаққа бир-биримизга ўқрайиб-ўқрайиб қараб қўйдик. Узимни сал босиб олгач:

— Биродар, газета ўқиб, телевизор кўрмайдиган кўри-наси,— дедим энасам қў-тиб.— Асақалла «ДЭУ», Хо-роғида давлат стипендияла-рини таъсис этиш ҳақидаги фармони эълон қилинганга икки йил тўлди.

Республика Олий ва ўрта ма-хус ташли аазирлиги олий ўқув юрталари бош бошқармаси бошлиғи Садриддин ҲУЛОМИДДИНОВдан ана шу ўтган даврда иқтидорли талаба-ешларни қўллаб-қувватлаш, рағбатлантириш борасида қилинган ишлар ҳақида гапириб беришни сў-радик.

— Мақсад иқтидорли ёшлар са-фини кенгайтириш, уларнинг били-мини замон талаблари даражасига етказиш. Иқтидор эгаларига давлат стипендиялари бир йил мўбоянда берилди. Президент стипендияси-га номзодлар эса олий ўқув юртал-ри илмий кенгашилар томонидан таъсис этилди. Улар вазирида тузилган комиссияга ўзбекистон та-риқи, информатика, чет тили фа-ларидан имтиҳон топширадлар.

1994-95 ўқув йилида ҳам Пре-зидент стипендиясига номзодлар аниқланди. Олий ўқув юрталарининг олти нафар талабаси— Сарвар Ота-муратов, Азизбек Холлиев, Алишер Мақсумов, Одибек Зоидов, Ирода Хожиммамонова ва Тули Жўраева маъзур стипендия соҳиблари бўлди. Президент стипендияси совриндор-ларига ҳуқуқатини бир қатор им-тиҳонлар яратиб берди. Жумладан, улар олий ўқув юртини тугатгани-дан сўнг икки йил мўбоянда ўз мутахассислиги бўйича аспиранту-рага ўқишга имтиҳондан кичик ҳам-да хоризқа юборилган ёшлар гу-руҳлари сафиндан ўрин олиш ҳуқу-қига эга.

Шу ўқув йилида турли олий ўқув юрталарида тахсил олиш билан бир-га жамоат, илмий-тадқиқот ишла-рида фаол қатнашган 96 нафар ёш эса Беруний, Ибн Сино, Навоий, Улуғбек давлат стипендияларига му-носиб деб топилди. Улар бошқа-лардан икки баробар аниқ стипен-дия оладлар. Бундан ташқари, олий ўқув юрталарида атоқли фан ва ма-даният ароблари шарафига бел-гиланган махсус стипендиялар ҳам жорий этилди. Ҳозир республика-мида минглаб ана шундай стипен-дия соҳиблари бор.

(Ў.А.)

нимиз кўпаяди. Бу сиз учун фахри эмасми?
— Ўргилдим эрта-инди-нингиздан, менга бугун, ҳо-зир керак.
— Ўзбекмисиз?— вужу-

ЎЗБЕГИМ, ЎЗБЕГИМ, АНГЛА ЎЗЛИГИНГ...

Тарихдан маълумки, одатда давлатлар ва халқлар мустақилликка қўлга қурол олиб, курашиб, қон тўкиб эришадилар. Бироқ Аллоҳ бизга бу дахшатни четлаб ўтишдек улғ имтиёз берди. Бунинг қадрига етмаслик Яратганга шак келтириш билан баробар.

димни титроқ босиб сўрадим.
— Ўзбекман, нимайди?!
— Фурурингиз йўқ экан, афеус...— дедим кўзларига тик боқиб.

У эса беўхшов жилмайиб, устимдан кулгандай бўлди. Бундайлар о бўлса-да бор. Кўр бўлсанг бўл, кўрнамек бўлма, деганлари шу эмасми?..

Ҳа, ҳали айримларимиз неъмат — Мустақиллик мо-ҳиятини тўлиқ англаб етма-ган кўринамиз.

Тарихдан маълумки, ода-та давлатлар ва халқлар мус-тақилликка қўлга қурол олиб, курашиб, қон тўкиб эриша-дилар. Бироқ Аллоҳ бизга бу дахшатни четлаб ўтишдек улғ имтиёз берди. Бунинг қадрига етмаслик Яратганга шак келтириш билан баро-бар.

Бирни кўриб фикр қил, бирни кўриб шукур қил, де-ган нақл бор. Бироқ орамиз-да фикр қилмайдиганлар ҳам, шукур қилмайдиганлар ҳам йўқ эмас. Уларнинг худқ-ат-ворлари, ўзларини тутишля-ри, фаросатлари кайфиятин-гизни бузиб, вужудингизни зиркиратиб юборди. Яқин-да кўрғонимиздаги бир маъракада бўлдим. Уй эгаси савло ходими бўлгани учун, асосан, шу соҳала ишлайи-ганлар келишган. Шунинг-дек, даврда Козогистонин-г Туркистон ва Қирғизис-тоннинг Қорасу шаҳарлари-дан ҳам меҳмонлар бор эди. Дастурхон шу даражада бе-затганки... Гавдали сарғиш йилит сомага қўл узатаркан, қаршида Утирган ҳамкас-

бига савол назари билан ни-гоҳ ташлади:
— Бу ҳозир бозорда 3 сўм-дир?
— Э, омон бўл, яқин ора-да бозорга бормаган кўрина-сан, бунақаси 6 сўм,— дейди унис озгига ҳаспни тўли-риб.

— Шукур қилиш керак, биродарлар,— деди турки-стонлик меҳмон сўхбатга ара-лашиб.— Бизда дўқондан он

Жирғатол туманида туғилиб ўсган, қирқ йилдан бери Ўз-бекистонда яшайди. Уч тил-ни мукамал билади. Ҳозир пенсияда. Бироқ ишлайди. Нима иш қилади дерсиз? Касби шуки, уришганни яраштириди, ажрашганни қайта қовуштиради, адашган-га тўғри йўл кўрсатади, ин-софизни инсофга қақиради, тўй-маъракага бошчилик қи-лади, камбағалга мурувват

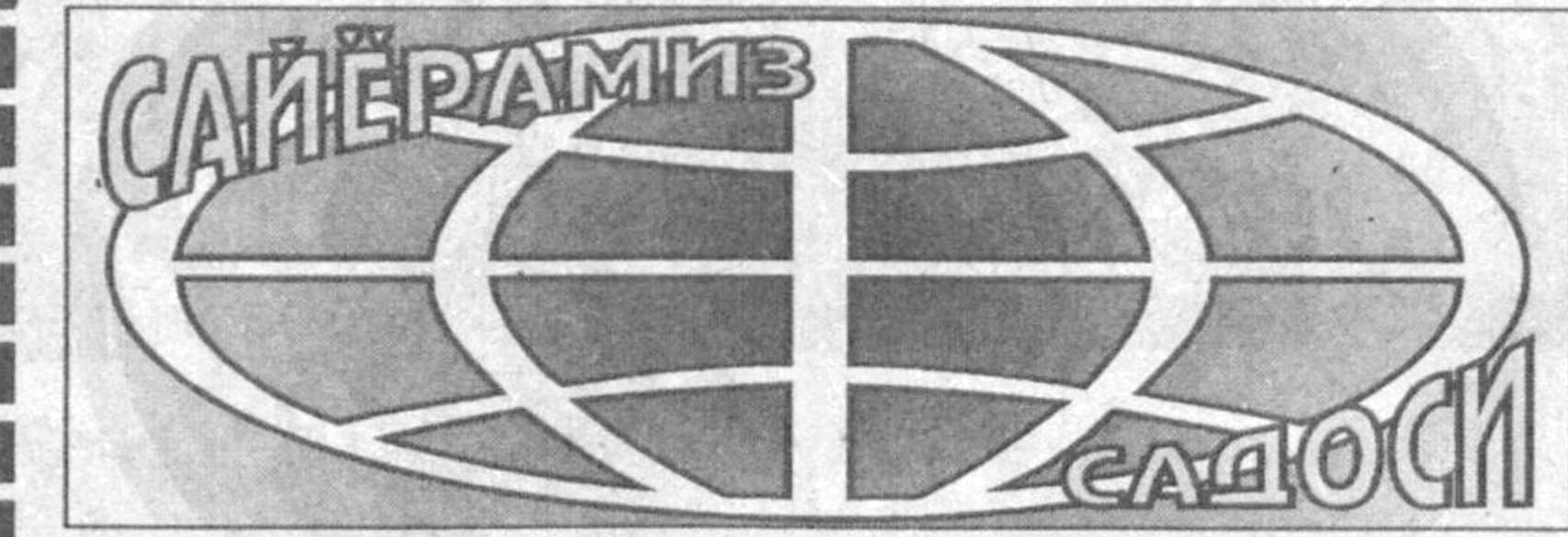
лаб, миллионлаб ватандош-ларимиздан бири. Бундай ин-сонлар Ватанини севишни имон-этиқолдан деб били-шади. Юртбошимиз Ўзбеки-стон мустақиллигининг бир йиллиги тантаналарида «Ос-танкино» мухбири савола-рига берган жавобда: «...Ва-таним мустақиллиги, халқим озодлиғи учун ҳаётимни тик-канман...» деган эди. Шун-дан бери бу сўзлар минглаб,

шонамиз — шараф-шавкати-миз, нозли байроғимизга са-лом. Бу ялов дунё турғунча абадул-абад тикланган еридан тушмасин, илоё! Совуқ қўл-тон мустақиллигининг бир йиллиги тантаналарида «Ос-танкино» мухбири савола-рига берган жавобда: «...Ва-таним мустақиллиги, халқим озодлиғи учун ҳаётимни тик-канман...» деган эди. Шун-дан бери бу сўзлар минглаб,

Мустақиллигимизнинг уч йиллиги байрам қилинган ку-ни кечкурун «Озодлик» ра-диосининг ўзбекча эшитти-ришларини эшитдим. Ҳам-касблар бугун бир эшитти-ришни Ўзбекистоннинг мил-лий байрамга бағишлашиб-ди. Мен матбуотда «Озодлик» радиоси ўзбек шўбасининг эшиттиришлари ҳақида бир неча бор жиддий ва асосли танқидий фикрлар билди-рганман. Уша фикрларимни ўзгартирмаган ҳолда шун-и айтишм керакки, Мустақил-лик кунига бағишланган эшиттиришда ранг-баранг-лик ва уни тайёрлашга ёндо-шишда холислик бор. Эшит-тириш шоир Абдулла Ориф шеврларидан фойдаланилган ҳолда радиокомпозиция жан-ри талабалари асосида тайёр-ланган. Мен ушбу мақола-да бу эшиттиришга мукам-мал тўхтаётганимнинг боиси бор. Гап шундаки, ра-диокомпозициянинг мазмун-моҳияти тўлиқ мустақиллик нашъаси, миллий гуруру, Ва-тандан фахрлиниш ҳисси, миллий қадриятлар, ўзлиги-мизни англаш, байрам руҳи гоёларига бўйсундирилган. Олимлар Иброҳим Искандар-ров, Ориф Усмон, шоира Ойдин Ҳожиева дил сўзла-рини, фикр-мулоҳазаларини, ҳиссиётларини чиройли ил-ҳор қилишди. Туркиядан Ша-ҳобиддин Туркистоний та-пириди. Унинг ҳар бир сўзи-да миллий гуруру, Ватан ҳақи-да қўлғириш, миллат соғинчи, ютуқлардан фахрлиниш, эр-танги кунга ишонч, байрам кунидagi ифтихор туйғуси се-зилди турибди. Бундай ва-тандошларимиз оғулла-гидан қувонсанг киши.

Агар эсингизда бўлса, ўз-бек халқининг бошига Ҳумо қуши қўниб, жаҳон харита-сида Ўзбекистон деган дав-лат пайдо бўлган дастлабки кунларда эрк шабадасидан илк бор энтикиб нафас олишган бир гуруҳ шоирлар Мустақиллик ҳақида севинч ва ҳаяжон ила жўшиб қасида ёзишганли. Унда шундай сатрлар бор:
Ўзбегим, ўзбегим, англа ўзлигинг,
Борлигингиз энди айланган аён,
Бу тупроқ сенки, бу юрт сенки,
Сеники, манвиланган бу ёруқ осмон.

Иброҳим НОРМАТОВ,
Ўзбекистон Радиоси дастурлар бош директорининг ўринбосари.

ИСЛОҲОТЛАР ҚўЛЛАБ-ҚўВВАТЛАНМОҚДА

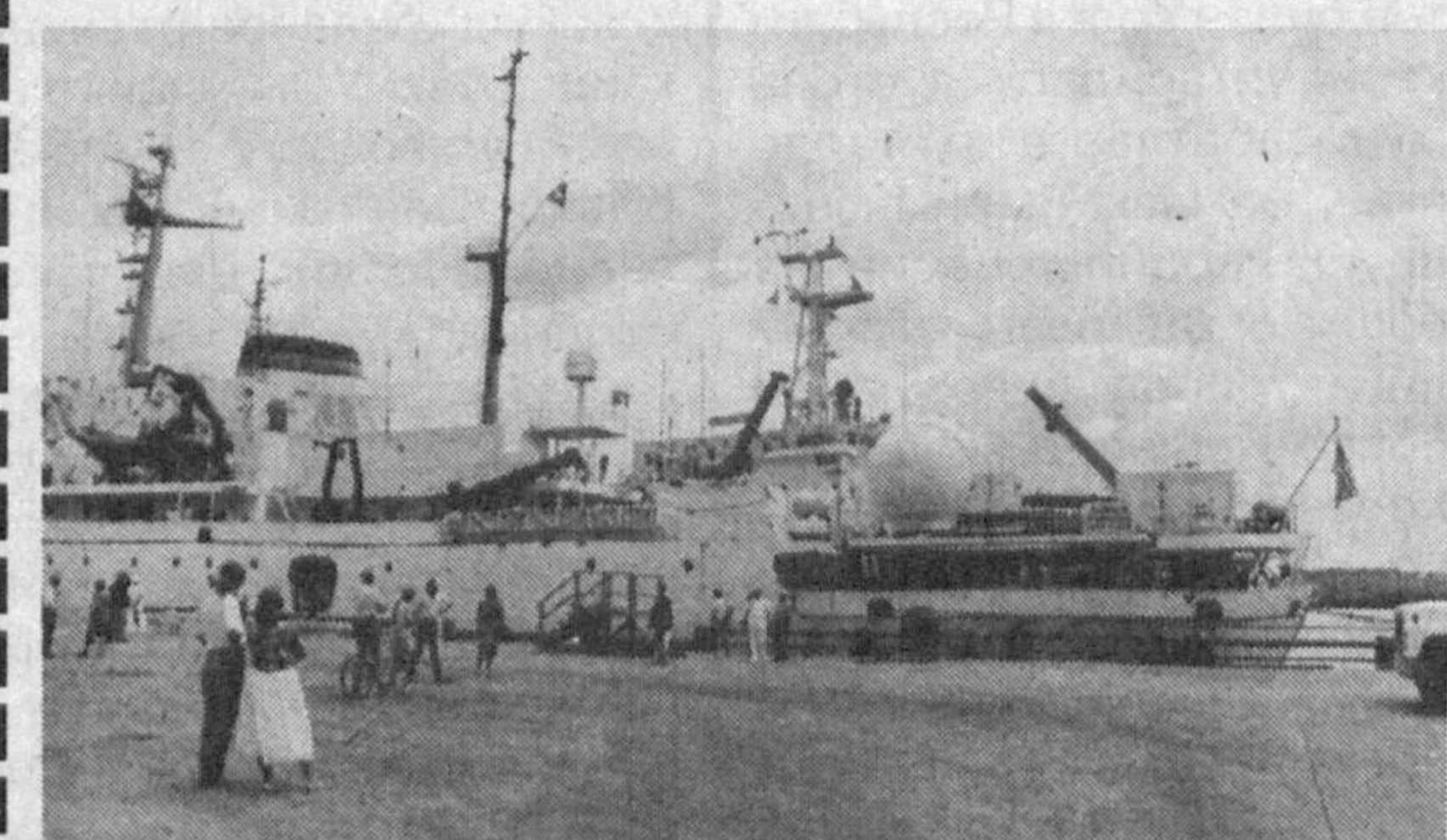
Халқаро валюта жамғармаси (ХВЖ) Беларус Республикасига 103 миллион дол-лар ҳажмида кредит берди. 1993 йилнинг ёшида жамғарма республикага шунча миқ-дорда қарз берган эди.

ХВЖ тарқатган хабарномада бу кредитлар Бела-рус ҳукуматининг 1995 йилда иқтисодий ислоҳот-лар ўтказиш дастурини қўллаб-қувватлаш мақсади-да берилгани таъкидланган.

УЧРАШУВНИНГ ЎТКАЗИЛИШИГА ТўСИҚ ЙўҚ

Козогистон Президенти 10 февраль ку-ни Алматыда ўтадиган МДХ давлат раҳ-барлари учрашувиди ҳамдўстлик ҳудудиди тинчлик ва тотувлик ҳақидаги пактнинг имзоланишини ёқлаб санирди.

Н. Назарбоевнинг таъкидлашича, «Алмати учра-шувининг ўтказилишига ҳеч қандай тўсиқ йўқ».

АҚШ портларида ҳар доим турли мамлакатларнинг кемаларини учратиш мумкин.

ЖАБРДИЙДАЛАРГА ЁРДАМ

Россия Федерациясининг Ил-76 юк са-моляти 17 январь куни кучли зилзила оқи-батиди жабр кўрган японияликлар учун инсонпарварлик юкарини олиб келди.

Япония вакили, мамлакат жанубиди Кансай аэропортида бўлиб ўтган расмий маросимда, Рос-сия аҳолисининг ушбу ёрдами эҳтиёжманларга, энг аввало, зилзила туфайли бошпанасиз қолган Кобе шаҳри аҳолисига тарқатилишини билдирди.

ДЕПУТАТ БАЁНОТИ

Россия давлат думаси депутати В. Ли-пицкий «Советская сибир» газетасида эълон қилинган баёнотида АҚШнинг Мо-сквадаги элчихонаси инсон ҳуқуқларини бу-зиш марказига айланиб қолганини таъкид-лаган.

Россия социал демократик иттифоқининг ҳам-раиси бўлган В. Липицкий АҚШ элчихонасида Россия фуқароларига бирдек тенг муносабатда бў-линмаётганини, ходимлар айрим фуқароларга ка-лондимоглик билан ҳатто қўпол муомала қилаётга-нини билдирган.

ЗИЛЗИЛАДАН ЕТГАН ЗАРАР — 130 МИЛЛИАРД ДОЛЛАР

Япониянинг жануби-ғарбиди Хиого ва Осакада 17 январь куни рўй берган зилзила етказган зарар 130 миллиард доллардан кам эмас.

Япония иқтисодий ташкилотлари федерацияси президенти Сиоитиро Токиода ҳисоб-китоблар шу-ни кўрсатишини маълум қилди.
Бугунгача ер силкинishi оқибатида 5102 киши ҳалок бўлгани, 26803 киши жароҳатлангани аниқ-ланган. 11 кишининг номи ҳалигача бедарак йу-қолганлар рўйхатида турибди.

ТИНЧ АҲОЛИ ЖАБР КўРАЯПТИ

Буюк Британия ташқи ишлар вазири Дуглас Хэрд Россия ҳукуматини Чечени-стондаги ҳарбий ҳаракатларни тўхтатиш-га даъват этди ва уруш туфайли оғир аҳволда қолган кишиларга инсонпарварлик ёрдами беришга чақирди.

У Лондон бизнес мактабиди Британия ҳукумати инсонпарварлик ёрдами учун 1 миллион фунт стер-линг миқдориди маблағ ажратишга қарор қилгани-ни айтди. Дуглас Хэрд, шунингдек, Россия қўшин-ларининг ҳарбий ҳаракатлари туфайли тинч аҳоли жабр чекаётганини танқид қилди.

БОШ ТОРТИШГАНИ УЧУН

Россиянинг Тинч океани флотига қўмон-донлиги мамлакат муҳофаза вазирига 15 нафар зобитни ҳарбий хизматдан буша-тишини сўраб мурожаат этди.

РАТА-ТАСС ахборот маҳкамасининг хабар бе-ришича, маъзур зобитлар ўз бўлимларини Чече-нистонга киритишдан бош тортган эди. Улар кў-л остидаги аскарларнинг ҳарбий тайёрларлигини етар-ли даражада эмас, дея ҳисоблашган. Айни пайтда улар хизмат қилаётган полк Чеченистон ҳудудиди турибди.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ БИРЛАШИШ НИЯТИДА

Украиналик кончиларнинг мустақил ка-саба уюшмалари бирлашишга ҳаракат қи-моқда.

Шу мақсадда Донбассдаги кончиларнинг муста-қил касаба уюшмалари ўз конференциясини бош-лади. Унда Донецк ва Луганск вилоятидан келган кончилар вакиллари ҳам иштирок этди. Кучларни бирлаштиришдан мақсад кончилар ҳаракатини ма-млакат пойтахти Киевдан энг қўп қалама ишлари олиб борилаётган бошқа ҳудудларга кўчиришди.

(Ў.А.)

Ходиса

ЙИРТҚИЧЛАР ЕР ТИШЛАДИ

Фарғона тоғларига тушган қалин қор бў-риларни қишлоқ оралашга мажбур этди. Улар Раштон туманидаги баъзи қишлоқларда пайдо бўлиб, қўраларга оралаб, фуқароларнинг қўй-қўзиларига ҳамла қилди.

Туман ички ишлар бўлими участка нозирла-ри ўз ҳудудларини жамоатчилик билан ҳам-корликда назоратга олди. Биринчи бўри Ами-робод қишлоғиди овчиларнинг ўқиға дучор бўл-ди. Шундан кейин эса Зоҳидон қишлоғиди хондонларга бўри оралаб юргани тўғрисида хабар тарқалди. Бу ерда етиб келган участка нозир, милиция катта лейтенанти Мағмур-жон Сиддиқов ва тажрибали овчи Баҳодир-жон Маматов иккинчи йиртқични ҳам ер тишлатдилар.

(Ў.А. мухбири).

Жиноят жазосиз қолмайди

ТАЛОНЧИ РӨКЕТЧИЛАР ГУРУҲИ ТУГАТИЛДИ
ЎЗБЕКИСТОН мил-лий хавфсизлик хизмати матбуот марказининг ха-бар қилишича, республи-ка Прокуратураси билан биргаликда ўтказилган тадбирлар натижасида рө-кетчи-талончиларнинг жиний гуруҳи тугатилди.
Бу гуруҳ тижорат фирма-си лавҳаси остида Ўзбеки-стоннинг бир неча вилояти ҳудудиди деярли бир йил да-вомиди жиний ишлар бил-лан шуғулланиб келган. Жи-ноятчилар дўқ-ўпласна қи-либ, қўрқитиб, одамлардан валютани катта миқдорда пул ва қимматли буюмларни ун-дирганлар.
Улар сўнги «мижоздан

ратураси жиний иш кўзга-тан, тергов олиб борилмоқда.

НАШАФУРУШ ЙЎЛОВЧИЛАР

Самарқанд аэропорти-да Москвага кетаётган йў-ловчининг йўл халтасидан тўрт килограмм наша то-пилиб, мусодала қилинди.
Жиноят қидирув бўлими ходимларининг аниқлаши-ча, наша Москвада чака-налаб сотишга мўлжал-ланган экан.
Ҳайронкуний юк олиб кетаётган шахс қомоққа олинди, Россия ҳуқуқ муҳо-фазлирига тегишли хабар жу-натилди.
Ўтган йили Ўзбекистон-дан наркотик моддаларни олиб кетаётган 325 йўловчи ушланди. Бу — олдинги йил-дигидан анча кўп. Бу ҳол

бангфурушлик авж олиб бо-раётганини, қорадори ва на-ша сотиш билан шуғулланаётган бу «тадбиркор» икки юз АҚШ долларини қўлай жүрғуфий мақсидан фойдаланиб, ба-ни моддаларини республика-миз ҳудуди орқали олиб ўтишга зўр бериб уринаётга-нини кўрсатмоқда.

ВАЛЮТАФУРУШ ФИРМА РАҲБАРИ

Қарши шаҳридаги «Зи-лола» хусусий фирмаси директорининг ўринбоса-ри валюта билан гайри-қонуний операцияни амал-га ошираётганда қўлга тушди.

Хусусий фирмалди ишлаш-дан ташқари валютафуруш-лик билан шуғулланаётган бу «тадбиркор» икки юз АҚШ долларини «шартномавий нарх»да сотаётганда қўлга олинди.

Тинтув чоғиди ундан яна икки юз АҚШ долларини ва ярим миллиондан кўпроқ Россия рубли, 1897 йилда зар-б этилган иккита беш сўм-лик олтин танга, 1923 йилда зарб қилинган Туркия ол-тин тангаси, олтин безаклар топилиди. Операцияни вилоят ички ишлар бошқармасида тузилган поракўрлик, рөкет ва террорчиликка қарши ку-раш бўлинимаси ходимлари амалда оширди. Валютафу-рушга қарши жиний иш кўзгатилиди.

Т. ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

(Ў.А.)

Фармон ва ижро ИҚТИДОРЛИ ЁШЛАР

Ўзбекистон Республика-си Президентининг мамла-катимиз иқтидорли ўқучи-ешлари учун Беруний, Ибн Сино, Навоий, Улуғбек но-мидаги давлат стипендияла-рини таъсис этиш ҳақидаги фармони эълон қилинганга икки йил тўлди.
Республика Олий ва ўрта ма-хус ташли аазирлиги олий ўқув юрталари бош бошқармаси бошлиғи Садриддин ҲУЛОМИДДИНОВдан ана шу ўтган даврда иқтидорли талаба-ешларни қўллаб-қувватлаш, рағбатлантириш борасида қилинган ишлар ҳақида гапириб беришни сў-радик.
— Мақсад иқтидорли ёшлар са-фини кенгайтириш, уларнинг били-мини замон талаблари даражасига етказиш. Иқтидор эгаларига давлат стипендиялари бир йил мўбоянда берилди. Президент стипендияси-га номзодлар эса олий ўқув юртал-ри илмий кенгашилар томонидан таъсис этилди. Улар вазирида тузилган комиссияга ўзбекистон та-риқи, информатика, чет тили фа-ларидан имтиҳон топширадлар.
1994-95 ўқув йилида ҳам Пре-зидент стипендиясига номзодлар аниқланди. Олий ўқув юрталарининг олти нафар талабаси— Сарвар Ота-муратов, Азизбек Холлиев, Алишер Мақсумов, Одибек Зоидов, Ирода Хожиммамонова ва Тули Жўраева маъзур стипендия соҳиблари бўлди. Президент стипендияси совриндор-ларига ҳуқуқатини бир қатор им-тиҳонлар яратиб берди. Жумладан, улар олий ўқув юртини тугатгани-дан сўнг икки йил мўбоянда ўз мутахассислиги бўйича аспиранту-рага ўқишга имтиҳондан кичик ҳам-да хоризқа юборилган ёшлар гу-руҳлари сафиндан ўрин олиш ҳуқу-қига эга.
Шу ўқув йилида турли олий ўқув юрталарида тахсил олиш билан бир-га жамоат, илмий-тадқиқот ишла-рида фаол қатнашган 96 нафар ёш эса Беруний, Ибн Сино, Навоий, Улуғбек давлат стипендияларига му-носиб деб топилди. Улар бошқа-лардан икки баробар аниқ стипен-дия оладлар. Бундан ташқари, олий ўқув юрталарида атоқли фан ва ма-даният ароблари шарафига бел-гиланган махсус стипендиялар ҳам жорий этилди. Ҳозир республика-мида минглаб ана шундай стипен-дия соҳиблари бор.

(Ў.А.)

Нуктаи назар

Бугун биз улкан ўзгаришлар, халқимиз ҳаётидаги тарихий бурилиш даврида яшамоқдамиз. Мамлакатимиз халқаро ҳамжамиятнинг мустақил субъекти сифатида бутун дунёда тан олинди. Ўзбекистонда янгича иқтисодий-ижтимоий муносабатлар қарор топмоқда. Халқимиз ўзининг буюк келажиги иморатларини тикламоқда.

Шу ўринда хаёлга ўз-ўзидан баъзи саволлар келади: ана шу жараёнда олимларнинг, Фанлар академияси институтларининг ўрни қарерда бўлиши керак? Давлатимиз раёнида учун ҳозирги ишчилик ва уюшларимиз, тадқиқотларимизнинг самараси етарлими?

Албатта, кўпчилик олимлар бу саволларга аниқ ва янги тарзда дарҳол «ўринимиз олдинги сафа бўлган ва шундай бўлапти», деб жавоб беришлари табиий ва улар кўп жиҳатдан ҳақ.

Дарҳақиқат, Фанлар академиясининг кўпгина илмий-тадқиқот муассасаларида йirik муаммоларни ҳал қилишга қурби етарлиган катта илмий-техник потенциал тўпланганки, уларга хорижий давлатларда ҳам ҳавас қилишди.

Лекин, менинг назаримда, биз ана шу илмий-техник потенциалдан ҳали самарали фойдаланаётганимиз йўқ. Афсуски, кейинги йилларда академия раёсати ўз институтларидан узоклашиб кетганини, илмий жараёни яхши бошқармай қўйганини бундай ачинарли ҳолатнинг бош сабабидир. Оқибатда баъзи илмий-тадқиқот муассасаларининг етакчилари ҳалиям эскича фикрлашларини воз келтиришлари, ишни бозор муносабатларига мос равишда қайта ташкил этишга муваффақ бўлаётганлари йўқ.

Ҳанузгача боқимандалик, бюджетга кўз тикиб ўтириш кайфияти кучли. Ҳатто «Олаётган моятга яраша самара берайманми?», деб ўйлаб кўрмаймиз. «Илм-фаннинг қадри тушиб кетди, олимликнинг обрў-эътибори қолмади», деб кўз ёши тукиб ўтирганлар кўра, улар кемасига тушган эканми, уни моҳирона бошқариб, манзилга эсон-омон етиб олишни ҳам ўрганиш вақти келди.

Фанлар академиясининг 1994 йил декабрь ойида қабул қилинган янги Низоми шу жиҳатдан катта воқеа бўлди. Шуниси эътиборга моликки, Низомда академия институтлари учун катта иқтисодий-молиявий имкониятлар очиб берилган. Низомга мувофиқ, «...Академия ва унинг муассасалари моддий-техникавий ва ижтимоий базасини ривожлантиришга ўз Низомлари асосида хўжалик ишларини ташкил этишлари ва бундай фаолиятдан келган фойдалан мустақил фойдаланиш ҳуқуқига эга» бўлиди.

Эндиликда академиянинг раёсати ва муассасалари қўшида белгиланган тартибда фирмалар, кичик ва қўшма корхоналар, масъулияти чекланган хўжалик ширкатлари ҳамда мулкчиликнинг турли шакллари асосланган ташкилотларни бирлаштирувчи уюшма ва ассоциациялар ташкил этилиши мумкин.

Бундан ташқари, қатор чет эл ва ўзбекистонлик тадбиркорлардан ҳар хил йўналишда ҳамкорлик қилиш бўйича таклифлар узлуксиз келиб турибди.

Эндиликда бу йўналишда «оёқдаги кишанлар» олиб ташланди, десак бўлади. Олдий, лекин шу пайтгача ҳал қилинмаган масалалар бошқа институтларда ҳам йиғилиб ётганига шак-шубҳа йўқ. Жамиятимиз ривожлани-

ҳомийлик қилиши керак. Масалан, Кўлэмалар институти ўз фондида сақланаётган, ўтган асрда Бухоро амирининг Туркиядаги элчиси бўлиб ишлаган қорақўллик олим ва дипломат Шайх Сулаймон Бухорий-Қорақўлийнинг машҳур лугатини турман ҳокимлиги билан биргаликда чиқариш мумкинку?! Биринчидан, халқимиз ўз меросидан баҳраманд бўлади, иккинчидан, бу институт учун иқтисодий фойда келтиради.

Мен бу билан бугун-эрта илмий-тадқиқот муассасалари ўзини тўла қоплашга ўта олади ёки ўтиши керак, демоқчи эмасман. Бундай талабни қатъий қўйиш фундаментал фанлар савиясининг пайсий кетишига олиб келиши мумкин. Лекин бизни боқиб қолган халқ ўз олимларининг тадқиқотлари қачон — бир йилда ёки ўн йилдан кейинги қандай самара бериши, маблаглар беҳуда совурилмаётганини билишига ҳаққидир.

Бозор иқтисодиётининг қонунлари шундайки, илмий даражаси ва унингдан, ёшидан қатъи назар, ҳар ким қобилиятига яраша ишлаши ва ишта яраша ҳақ олиши керак.

Ана шу адолатли принциплар билан биргаликда институтларимиз ва олимларимизнинг савиясини, уларнинг илмий изланишларига бўлган сўнаётган ғайратини оширишимиз мумкин. Айни вақтда институтлар ва олимларнинг илмий режаларини мамлакат манфаатлари нуқтаи назаридан қайта кўриб

чиқиш, устивор мавзуларни белгилаш мақсадга мувофиқ бўлади.

Айтилган масалаларни академия тизимидagi институтлар раҳбарларини сергайрат, қалби ёш, билимдон ва тажрибали, янгича шароитда иш юрита олаётган мутахассислар билан мустаҳкамлашдан туриб ҳал қилиш кийин.

Ҳозир академикларнинг ўртача ёши 70 га, илмий-тадқиқот муассасалари раҳбарларининг ўртача ёши ҳам бирор жойга етиб қолди. Уларнинг ҳаммасига барча хизматлари учун минг раҳмат, лекин бу ёшда давр талаблари даражасида олиб-югуриб ишлаш қийинчилик қилади.

Агар академиямизнинг тарихига қарасак, илмий мактаблар яратган, халқаро фанда ўз «овози»га эга бўлган фаннинг йirik наомандалари Х. М. Абдуллаев, О. С. Содиков, С. Ю. Юнусов, Ё. Х. Туракулов кабилар академик унвонини 40-55 ёшда олиб, ўз йўналишларига ўн беш-йигирма йил раҳман бўлишган ва уни халқаро даражага олиб чиқишган. Шунинг учун академикликка ва муҳбир аъзоликка сайланиш ёши 35-55 ёшгача бўлиши аниқ мулло.

Академик унвони — бу «таҳт» эмас, балки фан раёни учун филоий бўлиш логани, сайланган олим ана камда ўн беш-йигирма йил самарали ишлаб бериши керак. Ҳар даврининг ўз тартиб-қоидалари, қонунлари бўлади. Олимлик бахти ва қисматини буйинга олганлар бугун кечаги тавақкур билан яшаб бўлмаганини яхши англаши керак.

Х. ОРИПОВ, Ўсимлик моддалари кимёси институти директори, профессор.

ОЛИМЛИК ҚИСМАТИН ЕЛКАГА ОЛГАНЛАР бугун кечаги тавақкур билан яшаб бўлмаганини англашлари керак

шаклга айлантиришга, янги гошларни тезроқ рўёбга чиқаришга ҳар томонлама ёрдам берадиган корхоналарга айландириш зарур.

Масалан, Ўсимлик моддалари кимёси институти аввалги йили қатор доривор моддаларни ишлаб чиқиб, уларни тиббиётда ишлатишга рухсат олишга муваффақ бўлган. 1993 йилда институт қўшида раёсат қарори асосида дорихона очилди. Лекин эски Низом бўйича Фанлар академияси институтида дориларни сотиш ҳуқуқи йўқ эди. Эндиликда бу дорихонада институт дориларини алмаштириб, бошқа давлатлардан олиб келинган дориларни сотишга кенг йўл очилди.

Мазкур институтда ўсимлик моддалари қўшилган доривор совулар ишлаб чиқарувчи ўзбек-турк қўшма корхонаси — «Ўзкур» мавжуд.

шароити яхшироқ бўлса, фан илмийликларини жорий қилишга дарвозаларни кенг очиб, янги асбоб, янги материал, янги жараённи яратган олимлар ва улар ишлаган муассасаларнинг олинган даромаддан тегишли улушига эга бўлишини таъминлаш керак.

Бизнингча, гуманитар фанлар соҳасидаги илмий-тадқиқот муассасаларида ҳам кичик корхоналар, фирмалар ташкил қилиш йўли билан бюджетга қарамликни камайириш мумкин. Тадқиқотлар билан биргаликда институтларда тўпланган археологик, тарихий, этнографик материаллар асосида мамлакатимиз туманлари тарихи ва топонимлари, у ердаги уруғларнинг келиб чиқиши ҳақида илмий-оммабоп рисоалар тайёрланса, жойлардаги раҳбар кадрлар ва тадбиркорлар

Х. ОРИПОВ, Ўсимлик моддалари кимёси институти директори, профессор.

ЎЗИНИКИНИ ЎЗИГА

Марказий универмаг ёнида «халқаро» газета сотувчи пайдо бўлди. У ўз молини баҳслашмай, ярим баҳосига пуллаётганидан одамлар хурсанд. Боз устига одамлар аёлга раҳмат айтиб, хат ташувчиларни дагасаликда айлаб сўжиб кетишарди.

Ирбит шаҳридаги уйларда ўрнатилган почта қути-сидан эгалари газета тийишмай ҳайрон. Орани очиб қилишга тўғри келди. Хат ташувчи келтирилгани, газетхонлар эса олишмаганини исботлашга ўтишди. Натига чиқмади, биргаликда кузатиб ўғрини тутишди. Ҳеч ерда ишламайдиган ўша «халқаро» сотувчи аёл почтабондан сўнг, бир зумда ҳамма газетани йиғиб оларкан.

«ҚОРҚИЗ»НИ ЭРИ ҚУТҚАРДИ

Уфалик аёга эғинида чит халату оғинида қалиш билан 20 даража совуқда ярим соат турди.

Туғилган кунини нишонлашга келадиган меҳмонларни чувчара билан тийишмай ҳайрон. Орани очиб қилишга тўғри келди. Хат ташувчи келтирилгани, газетхонлар эса олишмаганини исботлашга ўтишди. Натига чиқмади, биргаликда кузатиб ўғрини тутишди. Ҳеч ерда ишламайдиган ўша «халқаро» сотувчи аёл почтабондан сўнг, бир зумда ҳамма газетани йиғиб оларкан.

СУД СОБИҚ ПРЕЗИДЕНТ ТАЛАБИНИ ҚОНДИРДИ

М. Горбачев уйни, А. Разин 18 миллион рублни олди.

Ставрополь ўлкасидаги Приволное кишлоғида собиқ СССРнинг собиқ Президенти М. Горбачевнинг онаси яшарди. Боғи, замонавий хоналари бўлган уйлар ҳам бор эди. Етти йилча давлат тепасида турган Михаил Сергеевичнинг шу муқддат ичида кишлоғига ташриф буюриши хаёлига келмади. Кампир эса боғу уй хароб бўлмасин деб, эстрада қўшиқчиси Андрей Разиннинг сотиб олиш ҳақидаги таклифига рози бўлди. Красногвардейск туман суди собиқ Президентнинг талабини қондириб, пулни қайтиб бериш ҳақида қарор чиқарди.

КЎЧА ТАСОДИФЛАРГА ТЎЛА

Мол ҳалол бўлса, эгасига насиб қилади.

Нефтьганск шаҳар универсами сотувчисида ярим баҳосига мол таклиф қилишди. Дўкондор сотилаётган тикув машинасини кўрди-ю, ранги оқариб кетди. Ахир у ўзиники эди-да. Ишта кетишидан олдин шу машинада халатининг сўкиган чокини тикиб олдуви. Ётирай, ордан ярим соат ўтмай, ўғрилди уни ўзига пулламоқчи бўлишибди-я. Ҳуқуқ посбонлари адолатни тиклашди. Бошқа ўмарилган нарсалар ҳам эгасига қайтарилди.

ШОШМАНГ, УЛГУРАСИЗ, ЧУНКИ БОРАДИГАН БОШҚА ЖОЙИНГИЗ ЙЎҚ

Ереванлик нафақахўр ўзи учун тобут сотиб олди.

У бундан кейин топган-тутганини беҳуда сарфла-масликка аҳд қилди. Нарх-навонинг ошиб кетаётганлигидан ташвишланиб тобутни ўраш учун газламаю чойшаб ҳам топди. Ҳозир у кунлар сал илчишини сабр-сизлик билан кутаяпти. Нариги дунёда ўғроқвор тайёрлаган лаҳадга эмас, ўзи қавлаган гўрга ётмоқчи.

ТУШМИ, ЎНГМИ?

Санкт-Петербург милицияси вакиллари Швециядаги ахлоқ тузатиш колонияларидаги камераларида телевизор, кондиционерлар қўйилганини кўриб, ҳанг-манг бўлиб қолишди.

Ҳаммининг хаёлидан «ахир бу қамоқхона эмас, санаторий-ку» деган фикр келди. Шведлар бу нарсалар қайта тарбиялаш жараёнини қанчалик осонлаштири-шини жон куйдириб ўқитишди. Питер зиндонларида бир соатгина бўлсаям ўтирмаган швед полициячиси қамоқ нималигини тушида ҳам кўрмаса керак.

БАРИБИР ТИРИЛМАДИ

Дехлик Камлеш Кумар эри ўлгандан сўнг, тирилиб қолар, деган хаёл билан мурдани 20 ой уйда асради.

Болаларга бу сирни бирор кимсага «гуллаб» қўймас-ликларини қатъий тайин қилди. Ўзи эса ҳар кун устига чойшаб ёпилган мурдалан хабар олиш учун айвонга бир неча бор чиқиб турди. Эрига жон ато этишини сўраб, яратганга соатлаб илтижо қилди. Барибир нафи тегмади. Кимдир бу ҳақда полицияга кўнгироқ қилгандан сўнг сир фож бўлди.

ИТ ТЕЛПАК БЎЛДИ

Ваня амакиннинг ит терисидан тиккан телпаклари харидорлар чиқди.

Ҳозирча хомашё бисёр ҳам арзон. Ким ит тутиб келтирса, Ваня амаки шу заҳоти битта арақ қўяди. Фрол кишлоғи (Перм атрафи)да устага дастёрлик қилувчиларнинг сони тобора ошиб бормоқда. Ҳозир шу тева-рақда фақат дайди итлар эмас, уйдагилари ҳам исзис йўқолапти. Ваня амаки эса «итлар мактаб ўқувчилари-ни кўрқитиб, қўлларидagi булоқчаларини олиб қўяётганидан ташвишланиб шу ишта қўл урдим», деяпти.

МАНФААТДОР ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ТУРКДИЕР» фирмаси қуйидагиларни энг қисқа муқддатда олиб келиб, монтаж қилиб, калитини топиради:
— соатига 400 дан 1500 килогача ўн чиқарадиган кичик цех;
— соатига 3000 кило омхта см тайёрлайдиган кичик цех;
— соатига 600 дан 1000 килогача туз чиқарадиган кичик цех;
— соатига 60 дан 400 граммгача колбаса, сальми, сосиска чиқарадиган кичик цех;
— соатига 450 дан 1500 тагача булка чиқарадиган кичик новвойхона;
— сир (пишлоқ) ва сариёғ тайёрлайдиган ишлаб чиқариш цехи;
— пластик бутидка ва қуйиш цехи;
— ёғ тайёрлайдиган цех.
Мавоза усули қўлланиши мумкин.
Манзилимиз: Тошкент ш., Буюк Турон кўчаси, 41, 2-қават. «Туркдиёр» фирмаси. Тел.: 33-58-11, 32-57-33, факс: 56-82-77.

ТАШКИЛОТ ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА ЮВИЛМАГАН ЖУН ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

Ингичка меринос
Тиниқ ярим дағал
Ангор эчкиси жуни
Жун (ингичка меринос, тиниқ ярим дағал ва ангор нави) етиштирувчи хўжаликлар билан 1995 йил мавсуми учун 50 фоиз ҳақини олдиндан тўлаш шарти билан шартнома тузишимиз мумкин.
Пул ўтказиш йўли билан ҳисоб-китоб қилинади.
Мавоза усулини қўллаш мумкин.
Маълумот учун телефонлар: 33-13-78, 32-30-37.

Тиббиёт ташкилотлари раҳбарлари диққатига!

Корхона Тошкентдаги омборхонасида аёлларнинг пахмоқ ва ип-газламадан тикилган, уйда, ишхонада ва касалхонада кийишга мўлжалланган халатларини ва туник ич кийимларини таннархлар баҳосида сотади.
Ҳисоб пул ўтказиш йўли билан.
Тел.: 58-39-48.

Ўзбекистон Республикаси Давлат саноат ишлари хавфсизлиги ва тоғ-кон назорати қўмитасининг жамоаси вилоятларро газ саноатини назорат қилиш бўйича инспекциянинг давлат инспектори Нодир Саидовга волидин муқтарамаси
Буюк ШАЙДОВНИНГ
вафот этганини муносабати билан чўқур тазия изҳор қилади.
«Ўзтадбиркорбанк» жамоаси банк ходими Эргаш Хўжабековга волидин муқтарамалари
Норқолов ЕРҚОЛОВНИНГ
вафот этганини муносабати билан чўқур тазия изҳор қилади.
Тошкент давлат иқтисодий университетини рақорати ва жамоат ташкилотлари мазкур университетнинг Урганч филиали директори профессор О. Машарипова волидин муқтарамаси
Буюк МАТЧИАНОВНИНГ
вафот этганини муносабати билан чўқур ҳамдардлик изҳор этади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ "ТАДБИРКОР" АКЦИОНЕР-ТИЖОРАТ БАНКИ

Акциядорларнинг умумий йиғилишини ўтказишда КҮН ТАРТИБИ:

- 1. "Ўзтадбиркорбанк"нинг 1994 йилги иш якунлари ва Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов банклар олдида қўйган вазифалар юзасидан 1995 йилги фаолиятининг асосий йўналишлари тўғрисида.
2. Банкнинг 1994 йилги даромадлари баланси ва ҳисоботини тасдиқлаш.
3. Тафтиш комиссияси ҳисоботини тасдиқлаш.
4. Банк Уставига киритиладиган ўзгариш ва қўшимчалар ҳақида.
5. Банк кенгашининг таркиби тўғрисида.
6. Тафтиш комиссиясининг таркиби ҳақида.

Йиғилиш 1995 йилнинг 11 март куни 11.00 да "Ўзбектуризм" нинг катта залида ўтказилади. Анжуман қатнашчилари Тошкент шаҳрига 1995 йил 10 март куни келадилар ва "Ўзбекистон" меҳмонхонасига жойлашадилар.

Қатнашчилар 1995 йил 11 март соат 8.30 дан 9.45 гача "Ўзбектуризм" катта зали йўлида рўйхатга олинади.

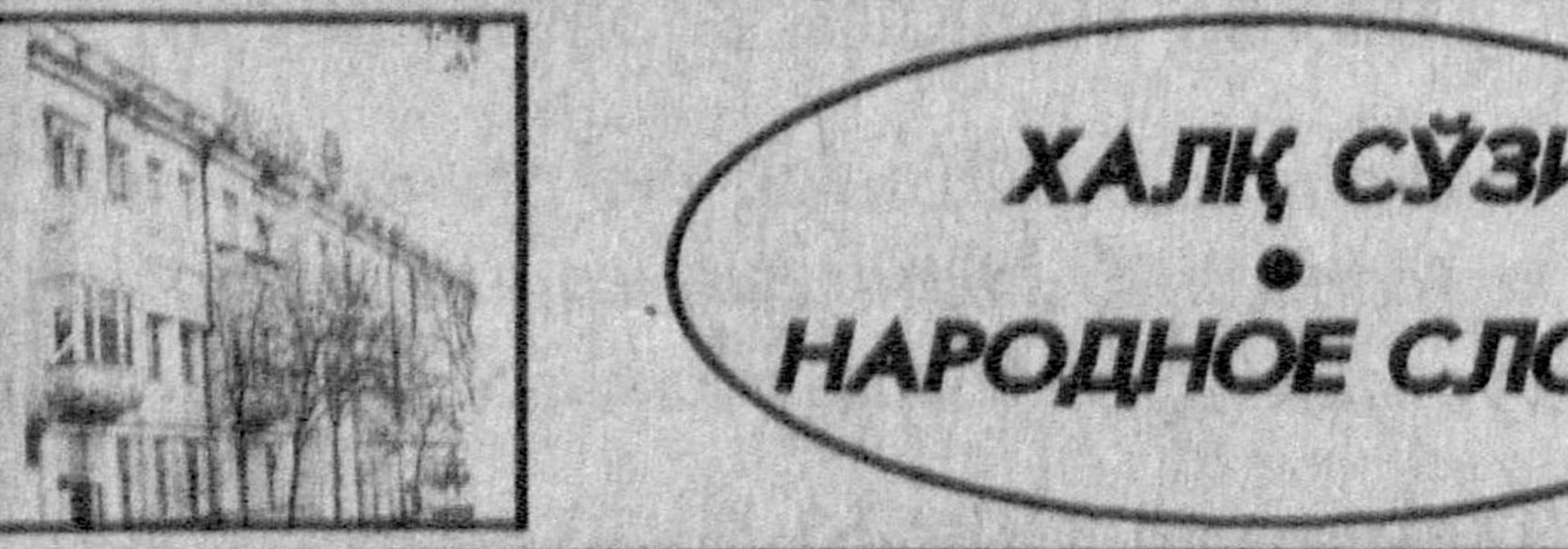
(Тошкент шаҳри, Хоразм кўчаси, 47-уй, "Ўзбектуризм" миллий компанияси).

Қўшимча маълумот олиш учун телефонлар: 33-18-75, 33-76-36. АЗИЗ ТАЪСИСЧИ ВА АКЦИЯДОРЛАР!

Анжуманни тайёрлаш ва ўтказишда фаол иштирок этишингизни сўраймиз. Йиғилиш кун тартибига қўйилган масалалар, "Ўзтадбиркорбанк" фаолиятини такомиллаштиришхусусидаги аниқ таклиф ва мулоҳазаларингизни қуйидаги манзилга йўллашингизни сўраймиз:

Тошкент - 700047, С. Азимов кўчаси, 52а, "Ўзтадбиркорбанк". "ЎЗМАДБИРКОРБАНК" БОШҚАРУВИ.

PATENT SERVICE
Чин о с у М т
МАҚСАД
- интеллектуаль /ақлий/ мулкка — муҳофаза варақаси;
- бозорни шакллантириш, интеллектуаль мулк биржасини ташкил этиш;
- инновацияга кўмаклашиш.
ҚАРОР
- интеллектуаль мулкдан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлиш ва амалга ошириш;
- патент ишлари сифатини кўзга солиш;
- интеллектуаль мулк ҳуқуқини олган ишончли жисмоний ва юридик, шу жумладан хорижий шахсларга патент хизмати;
- интеллектуаль мулкни сўғурта қилиш;
- дизайнерлик хизмати мажмуи.
Манзил:
Ўзбекистон Республикаси, 700047, Тошкент, Фучук кўчаси, 2а.
Телефонлар: 32-03-69, 32-04-69.
Факс: /3712/ 33-45-56.
Телекс: 116509 Дидал RU.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Кенгаши Раёсати ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси
Бош муҳаррир:
Анвар ЖўРАБОВЕВ.

• БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодийёт 32-36-65;
Маънавият 32-35-60;
Аxbорот 32-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.
Навбатчи муҳаррир — И. Ўтбосаров,
Навбатчи — Ш. Мутаҳархон ўғли.